

05.09.2016

Sj/2

§ 761

Lausunto opetus- ja kulttuuriministeriölle ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta

HEL 2016-008189 T 03 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa opetus- ja kulttuuriministeriölle seuraavan lausunnon:

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuva säästö

Hallitus on hallitusohjelmassaan linjannut, että se pidättäytyy uusien, kuntien menoja lisäävien tehtävien ja velvoitteiden antamisesta ilman, että samalla päätetään vastaavan suuruisista velvoitteiden karsimisista tai uusien velvoitteiden täysimääräisestä rahoittamisesta. Toisen asteen koulutuksen rahoitusjärjestelmän uudistamisen osalta Helsingin kaupunki katsoo, että kyse ei ole velvoitteiden, tehtävien tai normien purkamisesta vaan rahoituksen tason leikkaamisesta. Suurten kasvukeskusten oppilaitosten mahdollisuudet vastata kasvavaan palvelutarpeeseen tulee lainmuutoksessa turvata.

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta koskevat leikkaukset ovat kohuttoman suuret. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on supistettu jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2016 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 18,6 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Ammatillinen koulutus vastaa niiden alojen työvoiman kouluttamisesta, joissa työvoimapoistuma tulee olemaan suurta eläköitymisen myötä. Tuleva leikkaus heikentää yritysten mahdollisuuksia palkata ammattitaitoista työvoimaa ja kouluttaa nykyistä henkilöstöään.

Ehdotuksen perustelujen mukaan säästöjen toteuttaminen määrämällä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä 12,5 % järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle mahdollistaisi säästön toteuttamisen kunkin koulutuksen järjestäjän kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko toimintaa tehostamalla, opiskelijamääriä vähentämällä tai näiden yhdistelmällä.

Mikäli ammatillisen koulutuksen 12,5 %:n leikkaus kohdistetaan suoraan ammatillisen koulutuksen rahoitukseen, tarkoittaa se noin 10 miljoonan euron leikkausta suoraan Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen valtionosuuksiin. Tämä tarkoittaa joko opiskelupaikkojen

vähennystä tai 152 opettajan vähentämistä, joka tarkoittaa opiskelijoille lähiopetuksen vähentämistä. Ehdotuksessa hallituksen esitykseksi toivotaan oppimisen siirtyvän yhä enemmän työpaikoille. Työssäoppimisen lisäämiseen työnantajat vaativat kuitenkin ohjausresurssien lisäämistä, joka ei ole mahdollista mikäli henkilöstöä vähennetään. Kymmenen vuoden aikana peruskoulun päättävien ikäluokka tulee kasvamaan 1300:lla, mikä aiheuttaa paineita opiskelupaikkojen lisäämiselle eikä vähentämiselle. Stadin ammattiopistossa on tällä hetkellä eri koulutusvaihtoehtoja, joihin on pystytty sijoittamaan kaikki koulutuksen ulkopuolelle jääneet.

Mikäli säästö toteutettaisiin Helsingissä opiskelijamääriä vähentämällä, opiskelijamäärää pitäisi vähentää 1 091 opiskelijalla. Tätä on Helsingissä käytännössä mahdotonta toteuttaa. Helsingin kaupungilla on käytössä kaikki järjestämisluvan mukaiset paikat. Ehdotuksen yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa mahdollista paikkamäärän vähenemistä vertaillaan peruskoulun päättävän ikäluokan tarpeisiin. Tämä vertailu ei anna todellista kuvaa alueellisesta koulutustarpeesta. Nuoria 20–29-vuotiaita aikuisia, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, on Helsingissä tällä hetkellä yli 20 000. Aloituspaiikkojen vähentäminen jättäisi koulutuksen ulkopuolelle kaikkien heikoimmassa asemassa olevat.

Koska opiskelijamäärien vähentäminen ei ole mahdollista, toimintaa on tehostettava toimintatapoja uudistamalla. Ammatillisen koulutuksen reformia ollaan toteuttamassa vasta vuodesta 2018 alkaen eli vuotta toteutettavia säästöjä myöhemmin. Säästöt tulisi toteuttaa aikaisintaan vuodesta 2018 alkaen.

Ehdotuksen perusteluissa mainitaan mm. mahdollisuudet tilasäästöihin. Tilasäästöjen toteuttaminen vaatii aikaa, mistä johtuen säästöt kohdentuisivat käytännössä opetukseen heikentäen koulutuksen laatua.

Ehdotettu säästöjen toteuttamistapa ei kohtele koulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti, koska osa koulutuksen järjestäjistä ei saa järjestämisluvan sallimia koulutuspaikkojaan tälläkään hetkellä täyteen. Näin ollen säästöt kohdentuisivat alueille, joilla koulutustarve ja koulutuksen kysyntä on kaikkein suurin. Tasapuolisempaa olisi toteuttaa säästö määrittämällä rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä vuoden 2016 toteutuneita opiskelijamääriä alhaisemmalle tasolle.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen ja perusopetuslain 46 §:ssä tarkoitetun perusopetuksen rahoitus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen vuosittain laskentapäivän sijaan läsnäolokuukausiin on kannatettava muutos, sillä laskentapäivä ei anna todellista kuvaa opetuksen laajuudesta.

Erityisesti syksyllä ryhmät ovat vielä melko tyhjiä ja täyttyvät loppuvuodesta ja keväällä. Tarvittavat tiedot saadaan oppilastietojärjestelmistä, jolloin muutos ei lisää merkittävästi hallintotyötä.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. On erittäin kannatettavaa, että myös luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoitusperusteita muutettaisiin vastaavasti. Kurssisuoriteperusteisuuden sijaan tarkoituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytyksi suoritettujen ja arvioidut suoritukset. Nykyisin koulutusta toteutetaan monipuolisilla opetus- ja opiskelumenetelmillä, opetuksen integroinnilla muuhun opetukseen sekä työelämään.

Kuten ehdotuksen perusteluissa on todettu, oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksessa ja perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskelijamäärät voivat vaihdella hyvinkin paljon vuodesta toiseen. Tämän vuoksi on perusteltua, että oppilasmäärän muuttuessa merkittävästi rahoitus perustuisi opetuksen järjestäjän hakemuksesta arvioituaan kurssimäärään.

Pakolaisten iän varmentaminen maahan saapuaan on vaikeaa. Oppivelvollisille tarkoitettuun valmistavaan opetukseen tulee vuosittain myös tosiasiallisesti oppivelvollisuusiän ylittäneitä. Siksi olisikin perusteltua kehittää oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja palvelujen rahoitusta siten, että olisi mahdollista perustaa esimerkiksi nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä. Ryhmiin tulisi voida ottaa sekä oman ilmoituksen perusteella oppivelvollisuusikäisiä että oppivelvollisuusiän ylittäneitä oppilaita.

Esitys siitä, että rahoituslakiin sisällytettäisiin pykälä perusopetuksen valmistavan opetuksen siirtymäkorvauksesta vuonna 2017 on kannatettava. Tämä turvaa sen, että vuoden 2016 rahoituksessa huomioitujen laskentapäivien ulkopuolella valmistavassa opetuksessa olleet oppilaat huomioidaan myös vuoden 2017 rahoituksessa.

Maahanmuuttajien ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen suunniteltujen mittavien säästöjen vuoksi on kannatettavaa, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Rahoituksen jakaminen harkinnanvaraisina valtionavustuksina turvaa sen, että rahoitus myös käytetään tarkoitettulla tavalla maahanmuuttajien koulutukseen. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta aiheuttavat koulutuksen järjestäjille ja valtionapuviranomaisille lisätyötä, mistä johtuen ne tulisi toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden opetuksen rahoitus

Lisäkorvauksen maksaminen pidennetyn oppivelvollisuuden lisäopetuksen opiskelijoille on sinänsä tarpeen säilyttää edelleen. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa tilanteeseen, jossa vammaiset nuoret ovat eriarvoisessa asemassa muiden ikätovereittensa kanssa.

Perusopetuslain 5 § mukaisen lisäopetuksen rahoituksen turvaamista myös vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden osalta on nykyisessä tilanteessa perusteltu sillä, että kyseisille oppilaille on tarjolla vähän toisen asteen koulutuspaikkoja. Sen sijaan että jatketaan perusopetusta lisäopetuksen muodossa, tulisi kehittää vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia. Se, että kehitysvammaisen oppilaan oppiminen lähtee käyntiin hitaasti, ei ole este tarkoituksenmukaisen toisen asteen koulutuksen järjestämiseksi vammaisille nuorille. Nämä nuoret ovat olleet perusopetuksen piirissä jo 11 vuotta ja myös heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä mielekkäisiin jatko-opintoihin.

Perusopetuksen lisäopetus järjestetään usein samassa koulussa, missä peruskoulun päättänyt nuori on käynyt perusopetuksen. Lisäopetuksen tarve on laskenut merkittävästi sen jälkeen, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisäänotossa peruskoulun päättäneet asetettiin lisäpisteillä etusijalle. Myös vammaisilla oppilailla on yhtäläinen oikeus päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksien jäädyttäminen

Ehdotukseen sisältyy hallitusohjelman mukainen indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa vuonna 2017. Indeksijäädytys on tehty myös kuluvan vuoden rahoitusperusteisiin ja hintatason nousun vaikutus on tarkoitus vähentää myös vuosien 2018 ja 2019 rahoituksesta. Neljän vuoden indeksijäädytys tulee heikentämään osaltaan mahdollisuuksia laadukkaan koulutuksen tarjoamiseen.

Kuntien tehtävien ja veloitteiden vähentäminen

Kuntien tehtävien karsimista koskevan toimenpide-ehdotuksen mukaisesti valmisteilla on lukiolain muuttaminen 1.8.2017 alkaen siten, että alle ja yli 18-vuotiaana opintonsa aloittaneiden, aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien oppimäärät yhdenmukaistettaisiin. Tähän ehdotukseen sisältyvä esitys lukiokoulutuksen rahoituksen muuttamisesta opintojen aloitusikäperusteisesta (alle ja yli 18-vuotiaat) oppimäärän laajuuteen perustuvaksi (nuoret/aikuiset) on perusteltu, mikäli lukiolaikiin tehdään edellä todettu muutos.

Ehdotusta rahoituksen tarkistamisesta luopumisesta voidaan pitää hyvänä siltä osin, että se lisää rahoituksen ennakoitavuutta talousarvion laadinnassa. Helsingissä lukioikäisten ikäluokat kasvavat, mikä tarkoittaa esitetyllä laskentatavalla viivettä rahoituksessa opiskelijamäärien kasvaessa. Arvioitu säästö on valtakunnallisesti hyvin pieni, ehdotuksen arvion mukaan 440 000 euroa.

Vapaa sivistystyö

Kansalaisopistojen osalta säädettäviin keskimääräisiin yksikköhintoihin vuoden 2017 indeksikorotus laskennallisesti samaan aikaan, kun vastaavan suuruinen säästö huomioitaisiin 11 b §:n 1 momentin mukaisissa euromäärissä. Kaupunginhallitus esittää, että ehdotettu vähennys jätetään toteuttamatta vuosina 2017-2019. Vähennys vaikeuttaa työväenopiston ja sen ylläpitäjän toimintaedellytyksiä, koska valtiontuki on supistunut vuodesta 2011 lähtien ja kustannustaso nousee.

Museot, teatterit ja orkesterit

Museoiden, teattereiden ja orkestereiden yksikköhintoja esitetään alennettaviksi vuodesta 2017 lukien. Kaupunginhallitus toteaa, että jos valtionosuuksia vähennetään, tämä tarkoittaa, että kulttuuritoimijoiden toimintaedellytykset heikentyvät.

Lausunnon keskeinen sisältö

Ammatillisen koulutuksen rahoitukseen ei tule kohdistaa säästöjä. Mikäli ammatillisen koulutuksen 12,5 %:n leikkaus kohdistetaan suoraan ammatillisen koulutuksen rahoitukseen, se tarkoittaa 10 miljoonan euron leikkausta Helsingin kaupungin ammatillisen koulutuksen valtionosuuksiin. Stadin ammattiopistossa tämä tarkoittaisi noin 1000 opiskelupaikan vähennystä tai 152 opettajan vähentämistä.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen läsnäolokuukausiin on kannatettava muutos. Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssiperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. Kurssisuoritusperusteisuuden sijaan tarkoituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytysti suoritettujen ja arvioidut suoritukset. Oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja niiden rahoitusta tulisi kehittää siten, että olisi mahdollista perustaa nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä.

Kannatettavaa on, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta tulisi kuitenkin toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee

05.09.2016

Sj/2

huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia tulisi kehittää. Heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa neljän vuoden aikana heikentää mahdollisuuksia laadukkaana koulutuksen tarjoamiseen.

Lukiokoulutuksen rahoituksen muuttaminen oppimäärän laajuuteen perustuvaksi on perusteltu, mikäli lukiolakiin tehdään valmisteilla oleva muutos.

Opetus- sivistys- ja kulttuuritoimeen kohdistuvilla rahoituksen vähentämisillä ja indeksin jäädyttämisellä on heikentävä vaikutus palveluihin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta
- 2 HE rahoituslain muuttaminen
- 3 Työväenopisto_lausunto.pdf
- 4 Arbis_lausunto.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Opetus- ja kulttuuriministeriö pyytää lausuntoa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä vapaasta sivistystyöstä annetun lain 11 b §:n muuttamisesta.

Julkisen talouden suunnitelman mukaan ammatilliseen koulutukseen kohdennetaan 190 miljoonan euron määrärahan säästö vuodesta 2017 lukien. Säästö kohdennettaisiin kokonaisuudessaan ammatillisen peruskoulutuksen kuntarahoitusosuuteen valtion ja kuntien välistä rahoitussuhdetta eli valtionosuusprosenttia muuttamalla.

Hallituksen kotouttamista koskevan toimintasuunnitelman mukaan aikuisten perusopetuksen rahoitus tulee uudistaa. Ehdotuksessa esitetään perusopetuksen valmistavan opetuksen ja oppivelvollisuuden ylitäneiden perusopetuksen rahoituksen kytkemistä nykyistä tarkemmin toteutuneeseen opetuksen määrään.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi hallitusohjelman vuosia 2016-2019 koskevat indeksijäädätykset vuoden 2017 osalta.

Lisäksi perusopetuksen ja lukiokoulutuksen rahoitusjärjestelmää ehdotetaan tehostettavaksi vähentämällä järjestelmän laskennallisia vaiheita.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti siten, että valtionavustuksella voitaisiin vuonna 2017 rahoittaa sellaisten maahanmuuttajien ammatillista koulutusta, jotka eivät ole suorittaneet perusopetuksen oppimäärää tai joilla ei ole perusopetuksen oppimäärän suorittamisen jälkeistä tutkintoa.

Esityksestä on pyydetty opetuslautakunnan, suomenkielisen ja ruotsinkielisen työväenopiston lausunnot.

Liitteenä on ehdotus hallituksen esitykseksi. Lausunnon antamiseen on saatu jatkoaikaa 13.9.2016 asti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 OKM, Lausuntopyyntö ehdotuksesta hallituksen esitykseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta
- 2 HE rahoituslain muuttaminen
- 3 Työväenopisto_lausunto.pdf

05.09.2016

Sj/2

4 Arbিস_lausunto.pdf

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 23.08.2016 § 141

HEL 2016-008189 T 03 00 00

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Ammatilliseen koulutukseen kohdistuva säästö

Ammatillisen koulutuksen rahoitusta koskevat leikkaukset ovat kohtuuttoman suuret. Ammatillisen koulutuksen rahoitusta on supistettu jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2016 ammatillisen peruskoulutuksen rahoitus on 18,6 % alhaisempi kuin vuonna 2013. Ammatillinen koulutus vastaa niiden alojen työvoiman kouluttamisesta, joissa työvoimapoistuma tulee olemaan suurta eläköitymisen myötä. Tuleva leikkaus heikentää yritysten mahdollisuuksia palkata ammattitaitoista työvoimaa ja kouluttaa nykyistä henkilöstöään.

Ehdotuksen perustelujen mukaan säästöjen toteuttaminen määrämällä ammatillisen peruskoulutuksen rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä 12,5 % järjestämislupien mukaista enimmäisopiskelijamäärää alhaisemmalle tasolle mahdollistaisi säästön toteuttamisen kunkin koulutuksen järjestäjän kannalta tarkoituksenmukaisimmalla tavalla joko toimintaa tehostamalla, opiskelijamääriä vähentämällä tai näiden yhdistelmällä.

Mikäli säästö toteutettaisiin Helsingissä opiskelijamääriä vähentämällä, opiskelijamäärää pitäisi vähentää 1 091 opiskelijalla. Tätä on Helsingissä käytännössä mahdotonta toteuttaa. Helsingin kaupungilla on käytössä kaikki järjestämisluvan mukaiset paikat. Ehdotuksen yhteiskunnallisten vaikutusten arvioinnissa mahdollista paikkamäärän vähenemistä vertaillaan peruskoulun päättävän ikäluokan tarpeisiin. Tämä vertailu ei anna todellista kuvaa alueellisesta koulutustarpeesta. Nuoria 20–29-

vuotiaita aikuisia, joilla ei ole perusasteen jälkeistä tutkintoa, on Helsingissä tällä hetkellä yli 20 000. Aloituspaikkojen vähentäminen jättäisi koulutuksen ulkopuolelle kaikkien heikoimmassa asemassa olevat.

Koska opiskelijamäärien vähentäminen ei ole mahdollista, toimintaa on tehostettava toimintatapoja uudistamalla. Ammatillisen koulutuksen reformia ollaan toteuttamassa vasta vuodesta 2018 alkaen eli vuotta toteutettavia säästöjä myöhemmin. Säästöt tulisi toteuttaa aikaisintaan vuodesta 2018 alkaen.

Ehdotuksen perusteluissa mainitaan mm. mahdollisuudet tilasäästöihin. Tilasäästöjen toteuttaminen vaatii aikaa, mistä johtuen säästöt kohdentuisivat käytännössä opetukseen heikentäen koulutuksen laatua.

Ehdotettu säästöjen toteuttamistapa ei kohtele koulutuksen järjestäjiä tasapuolisesti, koska osa koulutuksen järjestäjistä ei saa järjestämisluvan sallimia koulutuspaikkojaan tälläkään hetkellä täyteen. Näin ollen säästöt kohdentuisivat alueille, joilla koulutustarve ja koulutuksen kysyntä on kaikkein suurin. Tasapuolisempaa olisi toteuttaa säästö määrämällä rahoituksen enimmäismäärän perusteena oleva opiskelijamäärä vuoden 2016 toteutuneita opiskelijamääriä alhaisemmalle tasolle.

Kannatettavaa esityksessä on säästöjen kohdentaminen kunnan omahoitusosuuteen. Tämä on linjassa pääministeri Juha Sipilän hallituksen kuntien tehtävien, velvoitteiden ja vastuiden vähentämistä koskevan tavoitteen kanssa.

Perusopetuksen valmistavan opetuksen ja perusopetuslain 46 § tarkoitetun perusopetuksen rahoitus

Perusopetuksen valmistavan opetuksen rahoituksen kytkeminen vuosittain laskentapäivän sijaan läsnäolokuukausiin on kannatettava muutos, sillä laskentapäivä ei anna todellista kuvaa opetuksen laajuudesta. Erityisesti syksyllä ryhmät ovat vielä melko tyhjiä ja täyttyvät loppuvuodesta ja keväällä. Tarvittavat tiedot saadaan oppilastietojärjestelmistä, jolloin muutos ei lisää merkittävästi hallintotyötä.

Aikuisten perusopetuksen rahoituksen muuttaminen kurssisuoritusperusteiseksi on hyvä siltä osin, että se mahdollistaa entistä paremmin opiskelun aloittamisen muulloinkin kuin syksyn alussa. On erittäin kannatettavaa, että myös luku- ja kirjoitustaidon opetuksen rahoitusperusteita muutettaisiin vastaavasti. Kurssisuoriteperusteisuuden sijaan taroituksenmukaisempi rahoitusperuste olisi kuitenkin opiskelijoiden hyväksytyksi suoritettujen ja arvioidut suoritukset. Nykyisin koulutusta toteutetaan monipuolisilla opetus- ja opiskelumenetelmillä, opetuksen integroinnilla muuhun opetukseen sekä työelämään.

05.09.2016

Sj/2

Kuten ehdotuksen perusteluissa on todettu, oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksessa ja perusopetuksen valmistavassa opetuksessa opiskelijamäärät voivat vaihdella hyvinkin paljon vuodesta toiseen. Tämän vuoksi on perusteltua, että oppilasmäärän muuttuessa merkittävästi rahoitus perustuisi opetuksen järjestäjän hakemuksesta arvioituun kurssimäärään.

Pakolaisten iän varmentaminen maahan saapuessa on vaikeaa. Oppivelvollisille tarkoitettuun valmistavaan opetukseen tulee vuosittain myös tosiasiallisesti oppivelvollisuusiän ylittäneitä. Siksi olisikin perusteltua kehittää oppivelvollisuusiän ylittäneiden perusopetuksen palveluja ja palvelujen rahoitusta siten, että olisi mahdollista perustaa esimerkiksi nuorille aikuisille suunnattuja ryhmiä. Ryhmiin tulisi voida ottaa sekä oman ilmoituksen perusteella oppivelvollisuusikäisiä että oppivelvollisuusiän ylittäneitä oppilaita.

Esitys siitä, että rahoituslakiin sisällytettäisiin pykälä perusopetuksen valmistavan opetuksen siirtymäkorvauksesta vuonna 2017 on kannatettava. Tämä turvaa sen, että vuoden 2016 rahoituksessa huomioidut laskentapäivien ulkopuolella valmistavassa opetuksessa olleet oppilaat huomioidaan myös vuoden 2017 rahoituksessa.

Maahanmuuttajien ammatillinen koulutus

Ammatilliseen koulutukseen suunniteltujen mittavien säästöjen vuoksi on kannatettavaa, että maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen varataan lisärahoitusta. Rahoituksen jakaminen harkinnanvaraisina valtionavustuksina turvaa sen, että rahoitus myös käytetään tarkoitettulla tavalla maahanmuuttajien koulutukseen. Valtionavustusten hakeminen ja seuranta aiheuttavat kuitenkin koulutuksen järjestäjille ja valtionapuviranomaisille lisätyötä, mistä johtuen ne tulisi toteuttaa mahdollisimman kevyesti. Avustusten jaossa tulee huomioida alueelliset erot maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen tarpeissa.

Vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden opetuksen rahoitus

Lisäkorvauksen maksaminen pidennetyn oppivelvollisuuden lisäopetuksen opiskelijoille on sinänsä tarpeen säilyttää edelleen. Tämä ei kuitenkaan saa johtaa tilanteeseen, jossa vammaiset nuoret ovat eriarvoisessa asemassa muiden ikätovereittensa kanssa.

Perusopetuslain 5 § mukaisen lisäopetuksen rahoituksen turvaamista myös vaikeavammaisten ja muiden vammaisoppilaiden osalta on nykyisessä tilanteessa perusteltu sillä, että kyseisille oppilaille on tarjolla vähän toisen asteen koulutuspaikkoja. Sen sijaan että jatketaan perusopetusta lisäopetuksen muodossa, tulisi kehittää vaikeavammaisten ja vammaisten oppilaiden jatkokoulutuskokonaisuuksia. Se, että kehitys-

05.09.2016

Sj/2

vammaisen oppilaan oppiminen lähtee käyntiin hitaasti, ei ole este tarkoituksenmukaisen toisen asteen koulutuksen järjestämiseksi vammaisille nuorille. Nämä nuoret ovat olleet perusopetuksen piirissä jo 11 vuotta ja myös heillä tulisi olla mahdollisuus muiden peruskoulun päättävien nuorten tavoin päästä mielekkäisiin jatko-opintoihin.

Perusopetuksen lisäopetus järjestetään usein samassa koulussa, missä peruskoulun päättänyt nuori on käynyt perusopetuksen. Lisäopetuksen tarve on laskenut merkittävästi sen jälkeen, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen sisäänotossa peruskoulun päättäneet asetettiin lisäpisteillä etusijalle. Myös vammaisilla oppilailla on yhtäläinen oikeus päästä ensisijaisesti perusopetuksen jälkeisiin jatko-opintoihin.

Indeksien jäädyttäminen

Ehdotukseen sisältyy hallitusohjelman mukainen indeksijäädytys perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen rahoituksessa vuonna 2017. Indeksijäädytys on tehty myös kuluvan vuoden rahoitusperusteisiin ja hintatason nousun vaikutus on tarkoitus vähentää myös vuosien 2018 ja 2019 rahoituksesta. Neljän vuoden indeksijäädytys tulee heikentämään osaltaan mahdollisuuksia laadukkaana koulutuksen tarjoamiseen.

Kuntien tehtävien ja velvoitteiden vähentäminen

Kuntien tehtävien karsimista koskevan toimenpide-ehdotuksen mukaisesti valmisteilla on lukiolain muuttaminen 1.8.2017 alkaen siten, että alle ja yli 18-vuotiaana opintonsa aloittaneiden, aikuisten oppimäärän mukaan opiskelevien oppimäärät yhdenmukaistettaisiin. Tähän ehdotukseen sisältyvä esitys lukiokoulutuksen rahoituksen muuttamisesta opintojen aloitusikäperusteisesta (alle ja yli 18-vuotiaat) oppimäärän laajuuteen perustuvaksi (nuoret/aikuiset) on perusteltu, mikäli lukiolaikiin tehdään edellä todettu muutos.

Ehdotusta rahoituksen tarkistamisesta luopumisesta voidaan pitää hyvänä siltä osin, että se lisää rahoituksen ennakoitavuutta talousarvion laadinnassa. Helsingissä lukioiden ikäluokat kasvavat, mikä tarkoittaa esitetyllä laskentatavalla viivettä rahoituksessa opiskelijamäärien kasvaessa. Arvioitu säästö on valtakunnallisesti hyvin pieni, ehdotuksen arvion mukaan 440 000 euroa.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Tero Vuontisjärvi, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 80295
tero.vuontisjarvi(a)hel.fi

05.09.2016

Sj/2

Arja Kukkonen, linjanjohtaja, puhelin: 310 86850
arja.kukkonen(a)hel.fi
Marjo Kyllönen, vs. linjanjohtaja, puhelin: 310 86274
marjo.kyllonen(a)hel.fi